

บทที่ 11

การเขียนรายงานผลการวิจัยและการเผยแพร่ผลการวิจัย

การเขียนรายงานผลการวิจัยและการเผยแพร่ผลการวิจัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการขยายองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยให้กับสาธารณชนได้รับทราบ การเผยแพร่ผลการดำเนินการวิจัยมีได้หลายรูปแบบ รูปแบบที่นิยมทำมากที่สุดหลังการดำเนินการวิจัยสิ้นสุดลง คือ การเขียนรายงานการวิจัย โดยการจัดทำรูปแบบรายงานการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ใช้ในการค้นคว้าศึกษารายละเอียดของการดำเนินงานวิจัยนั้นๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ ในขณะที่ การเผยแพร่ผลการวิจัยทุกรูปแบบต้องเป็นไปตามมาตรฐานการเผยแพร่รายงานวิจัยที่หน่วยงานได้กำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งแต่ละแหล่งทุนหรือหน่วยงานอาจจะกำหนดไว้ไม่เหมือนกัน การเผยแพร่การวิจัยนอกจากจะคำนึงถึงผลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษา โดยเฉพาะภาษาเขียนซึ่งยากกว่าภาษาพูด เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถพูดอธิบายเพิ่มเติมให้ผู้อ่านเข้าใจได้ในกรณีที่ผู้อ่านไม่เข้าใจ ดังนั้น จึงควรที่จะใช้คำให้ถูกต้อง สั้นกะทัดรัด การเรียงประโยคให้สอดคล้องกลมกลืน รู้จักคำที่เหมาะสมในการเชื่อมโยงประโยค ตลอดจนต้องอาศัยความรอบคอบ การตรวจทานภาษาที่นำมาเขียน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ มีความอดทนไม่ทอดทิ้งกับคำวิพากษ์วิจารณ์ที่ได้รับ

ความสำคัญของการเขียนรายงานการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัย เป็นการนำผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเรียบเรียงเพื่อเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับรู้ ดังนั้น จึงจัดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ดังที่ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2543, น. 367) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนรายงานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การนำเสนอหลักฐานข้อค้นพบ

รายงานการวิจัยเป็นเอกสารหรือหลักฐานที่ได้จากการค้นพบจากผลการวิจัย ตั้งแต่มูลเหตุในการทำวิจัย วิธีการในการดำเนินการวิจัยและข้อค้นพบที่ได้จากการทำวิจัย

นอกจากนั้น วิกิร ตัณทวุทโธ (2550, น. 135) ยังได้เสนอว่า หัวข้อที่ควรปรากฏอย่างละเอียดและชัดเจนในรายงานผลการวิจัย ได้แก่ การอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย บรรยายกระบวนการการวิจัย นำเสนอผลหรือข้อค้นพบจากการวิจัย อภิปรายและวิเคราะห์ข้อค้นพบ สรุปผลการวิจัย เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดการปะติดปะต่อความคิด

2. ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า

รายงานการวิจัยเป็นเอกสารทางวิชาการที่จะสื่อสารให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า เพราะอาจจะมีผู้วิจัยท่านอื่นบางท่านสนใจที่จะดำเนินการวิจัยในประเด็นที่ใกล้เคียงกัน

3. ขยายองค์ความรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ

การจัดทำรายงานการวิจัยจะช่วยขยายองค์ความรู้ต่อไปเรื่อยๆ เนื่องจากจะเป็นหลักฐานของการค้นพบและสามารถที่จะนำไปขยายองค์ความรู้เดิมที่เคยมีอยู่ หากไม่มีการทำรายงานการวิจัยก็อาจจะสูญหายไปได้ เนื่องจากขาดการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เป็นการยกระดับหรือพัฒนาวิชาชีพต่างๆ ให้มีมาตรฐานสูงขึ้นเรื่อยๆ

หลักการเขียนรายงานการวิจัย

หลักสำคัญในการเขียนรายงานการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงและต้องปฏิบัตินั้น กิตติพร ปัญญาภิญโญผล (2549, น. 152) ได้เสนอแนะไว้ สามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง

รายงานการวิจัยต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้วิจัยต้องเขียนตามผลการวิจัยที่เกิดขึ้น ไม่นำอคติส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องโดยเด็ดขาด ได้ข้อค้นพบการวิจัยอย่างไรให้เขียนไปตามนั้น

2. ความเป็นระบบ

การเขียนรายงานการวิจัยผู้วิจัยต้องเขียนตามรูปแบบการเขียนหรือการพิมพ์ที่แต่ละหน่วยงานได้กำหนดไว้ และต้องเป็นไปตามโครงสร้างของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

3. ความคงเส้นคงวา ความถูกต้องของการใช้ภาษา

รายงานการวิจัยต้องใช้ภาษาที่เป็นภาษาราชการหรือภาษาเขียนเท่านั้น จะใช้ภาษาพูดในการเขียนรายงานการวิจัยไม่ได้และภาษาที่ใช้ต้องกระชับ รัดกุม ไม่กำกวม การใช้คำต้องถูกต้องตามความหมายที่ควรจะเป็น ในกรณีที่เป็นภาษาต่างประเทศและภาษาต่างประเทศดังกล่าวมีคำในภาษาไทยใช้ควรที่จะใช้ภาษาไทยแทนคำดังกล่าวและควรวงเล็บ

เป็นภาษาต่างประเทศไว้ด้วย ลักษณะการนำเสนอตัวเลขควรจะมีลักษณะเดียวกัน เช่น ถ้าใช้เลขทศนิยม 2 ตำแหน่งก็เป็นเลขทศนิยม 2 ตำแหน่งทั้งเล่ม

4. ความเป็นเอกภาพ

เนื้อหาแต่ละตอนต้องเป็นเรื่องเดียวกันและมีการเชื่อมโยงวรรคตอนอย่างกลมกลืน การขึ้นย่อหน้าใหม่ควรมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยการกล่าวนำถึงสาระสำคัญของย่อหน้าเก่าเล็กน้อย เพื่อให้ผู้อ่านรายงานการวิจัยได้เชื่อมโยงความคิดระหว่างย่อหน้าเก่ากับเนื้อหาของย่อหน้าที่กำลังอ่าน

5. ความครบถ้วนสมบูรณ์

รายงานการวิจัยที่ดีนั้นต้องประกอบด้วย ทุกส่วนที่เป็นส่วนประกอบของรายงานการวิจัยตามแบบฟอร์มของหน่วยงาน

6. ความตรงประเด็น

รายงานการวิจัยต้องมุ่งตอบคำถามของการวิจัย เนื้อหาที่ใช้เขียนต้องตอบวัตถุประสงค์การวิจัยเท่านั้น ไม่เขียนพรั่วเพรีอ จนผู้อ่านรู้สึกเบื่อหน่าย บรรยาย พรรณา ความมากจนเกินไปหรือนำเสนอสิ่งที่ยื่นอกเหนือกรอบของการวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องอ่านบททวนงานวิจัยหลายรอบ เพื่อป้องกันความผิดพลาดของการสื่อสาร

7. ความมีเหตุผล

เนื้อหาสาระของรายงานการวิจัยจะต้องมีเหตุผลที่แน่นอน และหลักฐานอ้างอิงสนับสนุนที่เชื่อถือได้เท่านั้น

การเขียนรายงานการวิจัยเชิงปริมาณ

การเขียนรายงานการวิจัยเชิงปริมาณ ไม่ว่าจะใช้การวิจัยประเภทใดทั้งการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาการ ยึดหลักแนวการเขียนรายงานการวิจัยที่เหมือนกัน โดยส่วนใหญ่ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหาและส่วนอ้างอิง โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียด ดังนี้

1. ส่วนนำ เป็นส่วนแรกของรายงานการวิจัย ประกอบด้วย หัวข้อ ดังต่อไปนี้

1.1 ปกนอก ส่วนใหญ่ปกนอกจะนิยมทำด้วยกระดาษที่หนาเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อความคงทน และนิยมใช้ปกแข็งที่มีสีค่อนข้างเข้ม เช่น สีดำ สีน้ำเงิน สีเขียว สี

แดง ในกรณีที่ใช้กระดาษแข็งธรรมดาจะไม่นิยมให้กระดาษที่มีลวดลายใดๆ ลักษณะการเขียนปกนอก จะประกอบด้วย

1.1.2 ชื่อเรื่องอยู่บนสุด ห่างจากขอบกระดาษประมาณ 2 นิ้ว

1.1.3 ชื่อผู้วิจัย การเขียนชื่อผู้วิจัย โดยปกติจะไม่มีคำนำหน้าแต่มีบางสถาบันที่ต้องใส่คำนำหน้าเป็น นาย นาง นางสาว

1.1.4 ชื่อหน่วยงานที่ให้ทุน ชื่อสถาบันการศึกษาในกรณีของวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

1.1.5 ชื่อวิชาที่เรียนสำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาและปีที่สำเร็จการศึกษาสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนนี้อยู่ห่างจากขอบล่าง

1.2 ปกกรอง มีลักษณะเหมือนปกนอกทุกประการ แต่ใช้กระดาษ A4 ธรรมดา

1.3 หน้าอนุมัติ ในกรณีที่เป็นกรณีดำเนินการวิจัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 5

1.4 ประกาศคุณูปการหรือ กิตติกรรมประกาศ เป็นการเขียนเพื่อขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการที่จะทำให้งานวิจัยดังกล่าวสำเร็จลงได้ด้วยดี เช่นการขอบคุณผู้ที่ให้ทุนในการดำเนินการวิจัย ผู้เรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ชุมชนระบุงการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย ในกรณีของวิทยานิพนธ์ก็ต้องขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ที่ให้ข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยในการสร้างเครื่องมือการวิจัยและผู้ที่เป็นกำลังใจในการทำให้งานดำเนินการวิจัยดังกล่าวประสบความสำเร็จ เช่น พ่อแม่ ครอบครัว สามี ภรรยา ตลอดจนเพื่อนฝูง

1.5 บทคัดย่อ เป็นการสรุปงานวิจัยโดยย่อว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างไร และได้ผลการวิจัยเป็นเช่นไร ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด สองส่วน คือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัย เช่น ชื่อผู้ทำวิจัย ปี พ.ศ. ที่ทำวิจัย รายละเอียดเกี่ยวกับรายงานการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้และควรระบุว่า ใช้วิธีใดในการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยที่จะตอบคำถามการวิจัย หรือวัตถุประสงค์การวิจัยให้ครบทุกประเด็น

1.6 สารบัญ เป็นส่วนที่จะบอกให้ทราบว่า ในรายงานการวิจัยประกอบไปด้วยหัวข้อใดบ้าง แต่ละหัวข้อมีหัวข้อย่อยกี่หัวข้ออยู่ในหน้าใด เพื่อผู้สนใจอ่านรายงานการวิจัยได้ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมตามเลขหน้าที่ระบุไว้ ข้อควรระวัง คือ เลขหน้าของหัวข้อในสารบัญต้องตรงกับเลขหน้าในเล่มรายงานการวิจัย

1.7 สารบัญตาราง หรือ บัญชีตาราง เป็นรายชื่อตารางทุกตารางในรายงานการวิจัยและมีเลขหน้าที่จะใช้ในการสืบค้น

1.8 สารบัญภาพประกอบ หรือ บัญชีภาพประกอบ อยู่ถัดจากสารบัญตารางหรือบัญชี ตาราง ผู้วิจัยต้องใส่รายการสารบัญภาพหรือบัญชีภาพประกอบทุกภาพประกอบพร้อมกับต้องระบุเลขหน้าให้ชัดเจน

2. ส่วนเนื้อหา จะนำเสนอเป็นบท ๆ ประกอบด้วย

2.1 บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย หัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

2.1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1.3 สมมติฐานการวิจัย

2.1.4 ขอบเขตการวิจัย

2.1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

2.1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

2.1.7 ข้อจำกัดของการวิจัย

2.1.8 ประโยชน์ที่ได้รับ

2.2 บทที่ 2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.3 บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย หัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนนี้ได้นำเสนอไว้ในบทการเขียนเค้าโครงการวิจัย ส่วนของการเปลี่ยนแปลง คือ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ในรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้ใช้คำว่า ประโยชน์ที่ได้รับ เนื่องจากการดำเนินการวิจัยได้สิ้นสุดลงแล้ว เกิดประโยชน์ที่แท้จริงจากการดำเนินการวิจัยแล้วและสามารถที่จะเพิ่มเติมประโยชน์จากการวิจัยที่ไม่ได้ระบุไว้ในเค้าโครงการวิจัยได้

2.4 บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเสนอผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่า ได้ผลการวิจัยว่าอย่างไร โดยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ สมมติฐาน คำถามการวิจัย ที่กำหนดไว้ในบทที่ 1 ลักษณะการนำเสนอจะนำเสนอในรูป บทความบรรยาย ตาราง กราฟ หรือรูปภาพประกอบ พร้อมคำอธิบายความหมายของ ตัวเลขในตารางให้ชัดเจน เริ่มจากตารางที่เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่ม ตัวอย่าง เพื่อเป็นส่วนนำในการศึกษาให้ผู้อ่านได้รับทราบ ตารางถัดไปควรเป็นตารางที่ แสดงลำดับตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในกรณีที่มีการทดสอบสมมติฐาน ควรมีการสรุปผล การทดสอบสมมติฐานให้ครอบคลุมและชัดเจน

2.5 บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ เป็นการสรุปวิธีการ ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ โดยมีการอภิปรายผลเพื่อเป็นการเพิ่มเติมว่า จากงานวิจัย ดังกล่าว สอดคล้องกับทฤษฎีหรืองานวิจัยที่มีนักวิจัยท่านอื่นๆ เคยดำเนินการมาแล้วหรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งจะต้องเขียนข้อเสนอแนะที่ควรจะเป็น ที่ผู้วิจัยคิดว่าควรดำเนินการต่อใน ประเด็นใดบ้าง โดยทั่วไปบทนี้จะประกอบด้วยรายละเอียด 3 ส่วน คือ

2.5.1 สรุปผลการวิจัย เป็นการเขียนสรุปโดยย่อว่าผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้และนิยมเขียนเป็นความเรียง

2.5.2 อภิปรายผลการวิจัย เป็นการนำเสนอผลการวิจัยว่าสอดคล้อง หรือขัดแย้งกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาใช้อ้างอิงหรือไม่ อย่างไร หากไม่ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาอ้างอิง น่าจะมาจากเหตุผลใด

2.5.3 ข้อเสนอแนะ การเขียนข้อเสนอแนะจะกระทำกัน 2 ลักษณะ คือ (1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และ (2) ข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัย ครั้งต่อไป ในการเขียนข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยควรนำเสนอว่า จะ นำผลการวิจัยไปใช้ในกรณีใด และนำไปใช้อย่างไร จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด ส่วน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป เป็นการนำผลจากการที่ผู้วิจัยได้ทำวิจัยมาแล้วและพบว่ายังมีประเด็นใดอีกบ้างที่ควรจะทำวิจัยเพิ่มเติม ในการเขียนข้อเสนอแนะควรเขียนอยู่บนพื้นฐานของการวิจัยครั้งนั้นเท่านั้น ไม่ควรเขียนในสิ่งที่เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้วิจัยมาเป็นข้อเสนอแนะ

3. ส่วนอ้างอิง

ส่วนสุดท้ายของเนื้อเรื่องในงานวิจัย ส่วนนี้จะเป็นส่วนที่ทำให้งานวิจัยดังกล่าวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประกอบด้วย บรรณานุกรมหรือเอกสารอ้างอิง (Bibliography) และ ภาคผนวก (Appendix)

3.1 การเขียนบรรณานุกรม เป็นส่วนที่จะทำให้ผู้อ่านทราบว่าในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แหล่งค้นคว้าเอกสารและหลักฐานใดบ้าง ซึ่งในส่วนนี้จัดเป็นส่วนที่สำคัญ เนื่องจากผู้อ่านบางท่านมีข้อสงสัยเพิ่มเติมก็สามารถที่จะไปสืบค้นได้จากเอกสารที่ผู้วิจัยได้อ้างไว้ การเขียนในส่วนนี้ จึงควรเขียนด้วยความรอบคอบและระมัดระวังรายการทุกรายการในเอกสารอ้างอิงต้องตรวจสอบให้ถูกต้อง ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์ หรือในกรณีที่เป็นการวารสารต้องตรวจสอบเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ฉบับที่ เลขหน้า และหากผู้วิจัยยึดรูปแบบใดก็ควรที่จะยึดรูปแบบนั้นโดยตลอด

3.2 ภาคผนวก เป็นส่วนที่จะไม่นำมาบรรจุอยู่ในส่วนของเนื้อหา แต่นำไปเสริมไว้ตอนท้ายของรายงานการวิจัย เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น กรณีที่ภาคผนวกมีหลายภาคผนวกให้เรียงตามลำดับตัวอักษร โดยให้พิมพ์ชื่อเรียงลำดับเป็นภาคผนวก ก ภาคผนวก ข ค ง ต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจะครบทุกภาคผนวก และนิยมพิมพ์ไว้ตรงจุดกึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของหน่วยงาน บรรทัดถัดลงมาจะเป็นชื่อของภาคผนวก ตัวอย่าง ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

การเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ

การนำเสนอรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ มีบางส่วนที่มีลักษณะแตกต่างจากการนำเสนอรายงานการวิจัยเชิงปริมาณอยู่บ้างซึ่ง สุภาพค์ จันทวานิช (2543, น. 168-173) ได้เสนอแนะเทคนิคการเขียนรายงานการวิจัยและส่วนประกอบของรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ สรุปสาระสำคัญที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

1. การเตรียมเนื้อหา

ผู้วิจัยต้องเตรียมเนื้อหาที่จะใช้เขียนรายงานให้ครบถ้วน สมบูรณ์ เนื้อหาในการเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ปัญหาของเรื่องที่ทำการศึกษา กระบวนการวิจัย ผลที่ได้รับจากการวิจัย ความหมายของผลการวิจัย

2. คำนิยามถึงผู้อ่านงานวิจัย

ผู้วิจัยควรคำนึงถึงผู้อ่านที่มีความสนใจ แตกต่างกัน วิธีการในการนำเสนอและสาระของการนำเสนอก็จะแตกต่างกัน กรณีที่นำเสนอต่อนักวิชาการก็ต้องเสนอรายละเอียดที่ครบถ้วน การนำเสนอผู้บริหารก็ควรนำเสนอเป็นบทสรุปสำหรับผู้บริหาร การนำเสนอต่อผู้ให้ข้อมูลที่เป็นชาวบ้านในกรณีของการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นๆ ในชุมชน การนำเสนอควรใช้ภาษาง่ายๆ ที่ไม่เป็นทางการมากนัก

3. การวางเค้าโครงของรายงานการวิจัย

ผู้วิจัยควรระมัดระวังในเรื่องความเข้าใจในปัญหาการวิจัย ถ้ายังไม่เข้าใจดีจะทำให้สื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจยากและต้องเชื่อมโยงระหว่าง สมมติฐาน ทฤษฎี ว่านำมาใช้ได้อย่างไร การนำเสนอข้อมูล ในกรณีที่ข้อมูลเป็นตัวเลขควรนำเสนอเป็นแผนภาพจะมีความน่าสนใจ การนำเสนอข้อมูลที่เป็นความบรรยายควรนำเสนอส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และควรนำเสนอข้อมูลที่เป็นบรรยายก่อนสรุปทั่วไปแล้วค่อยนำเสนอส่วนที่เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ และนำเสนอข้อมูลที่เป็นคำอธิบายเหตุการณ์ว่าเป็นเพราะอะไร

4. องค์ประกอบของรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยปกติมีลักษณะองค์ประกอบหลักคล้าย การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ภาควิชาความนำ เนื้อเรื่อง สรุปและบรรณานุกรม ภาคผนวก สำหรับภาคความนำ บรรณานุกรมและภาคผนวก ก็มีลักษณะที่เหมือนกับการเขียนรายงานการวิจัยโดยทั่วไป สำหรับภาคเนื้อเรื่องเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริง อาจจะแบ่งเป็นบท เป็นตอนตามประเด็นสำคัญ ควรเขียนให้เชื่อมโยง สอดคล้องและกลมกลืนกัน ภาคสรุปเป็นการรวบรวมข้อวิเคราะห์ ข้อคิดเห็นที่ได้จากการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยก่อให้เกิดองค์ความรู้ใดบ้าง หัวข้อในการเขียนประกอบด้วย บทสรุปที่เป็นการย่อเนื้อความ บทสรุปที่เป็นนัยสำคัญของการศึกษา อภิปรายความเห็นของผู้วิจัยและข้อเสนอแนะ

การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การนำเสนอรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการนำเสนอผลการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาผู้เรียน ที่ผู้วิจัยต้องสะท้อนความคิดที่ได้จากการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้ กิตติพร ปัญญาภิญโญผล (2549, น. 139) สุนทรา โตบัว (2554, น. 135-138) สุวิมล ว่องวานิช (2548, น. 93 -97) และพิสนุ พงศ์ศรี (2550, น. 205 -210) ได้เสนอแนวทางการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการนำเสนอที่ไม่เป็นทางการ

การนำเสนอผลการวิจัยฉบับย่อที่ผู้วิจัยดำเนินการในแต่ละภาคการศึกษา ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1.1 ชื่อเรื่อง

1.2 ชื่อผู้วิจัย

1.3 ปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอปัญหาหลัก ปัญหารอง เกิดขึ้นกับใคร เมื่อไหร่

1.4 สาเหตุปัญหา จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย และผลกระทบของปัญหาต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง การนำเสนอสาเหตุของปัญหาเป็นสิ่งที่นำไปสู่การหาวิธีการแก้ไขที่ตรงจุด

1.5 วิธีการแก้ปัญหา ผู้วิจัยใช้วิธีใด แนวคิดทฤษฎีใดมาแก้ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาที่นำมาใช้มีความสอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาได้อย่างไร

1.6 วัตถุประสงค์การวิจัย เป็นการกล่าวถึงเป้าหมายของการดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย

1.7 วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยระบุประเด็นต่อไปนี้

1.7.1 กลุ่มเป้าหมาย มุ่งเน้นกลุ่มที่มีปัญหา บรรยายคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน ชั้นไหน ภาคเรียนที่ ปีการศึกษาและจำนวนกี่คน

1.7.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เขียนโดยยึดหลัก PAOR ขั้นการวางแผน P แต่ละระยะของการดำเนินการวิจัยมีการวางแผนอย่างไร ขั้นปฏิบัติ A ผู้วิจัยปฏิบัติอย่างไร ขั้นสังเกต O ผู้วิจัยได้ข้อมูลอะไรจากการดำเนินการวิจัย ขั้นสะท้อนผล R ผู้วิจัยได้เกิดการเรียนรู้อะไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ในกรณีที่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ผู้วิจัยจะปรับปรุงแก้ไขอย่างไรต่อไป

1.7.3 เครื่องมือการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล ระบุเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละครั้งเก็บข้อมูลอะไร เก็บด้วยวิธีใด และใช้เครื่องมืออะไร

1.7.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีใดบ้างในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย ผลการวิจัยต้องตอบคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยให้ครบทุกข้อ

1.9 อภิปรายผล การเชื่อมโยงผลการวิจัยกับทฤษฎีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

1.10 ข้อเสนอแนะ การเขียนข้อเสนอแนะควรแยกเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการที่จะดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไป

1.11 สะท้อนความคิด เป็นการระบุสิ่งที่เกิดการเรียนรู้จากการดำเนินการวิจัยทั้งกระบวนการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติ

1.12. เอกสารอ้างอิง การรวบรวมและตรวจสอบเอกสารทุกประเภทที่นำมาใช้ในการวิจัย

1.13. ภาคผนวก เป็นสิ่งที่น่าสนใจในการดำเนินงานทุกอย่าง

2. รูปแบบการนำเสนอการเขียนรายงานการวิจัยเป็นทางการ

การนำเสนอรายงานการวิจัยที่มีส่วนประกอบครบทุกส่วน เหมือนรูปแบบรายงานการวิจัยโดยทั่วไป สำหรับการจัดพิมพ์ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของสถานศึกษาหรือแหล่งทุนที่ได้รับ

การประเมินรายงานการวิจัย

การพิจารณาว่ารายงานการวิจัยที่เผยแพร่มีความครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ ผู้วิจัยควรยึดเกณฑ์ในการเขียนรายงานการวิจัย เพื่อให้เป็นรายงานการวิจัยที่สมบูรณ์ น่าสนใจ โดยพิจารณาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หัวข้อปัญหาการวิจัย

หัวข้อปัญหาการวิจัยเป็นส่วนแรกที่ผู้สนใจงานวิจัยจะต้องอ่าน หลายครั้งที่พบว่าหัวข้อปัญหาไม่มีความชัดเจน จึงทำให้ผู้สนใจจะศึกษาไม่ได้เลือกงานวิจัยดังกล่าว ขึ้นมาศึกษารายละเอียดในตัวรายงานการวิจัย โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ผู้ที่สนใจงานวิจัย มักจะสืบค้นรายชื่องานวิจัยจากคอมพิวเตอร์ หากงานวิจัยดังกล่าวไม่มีความชัดเจนจึง อาจจะถูกละเลยได้ ซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการเขียนหัวข้อปัญหาการวิจัยและผู้ที่ประเมิน รายงานการวิจัยควรคำนึงถึงในประเด็นการประเมินหัวข้อปัญหาการวิจัย ได้แก่

1.1 หัวข้อต้องสอดคล้องกับปัญหาที่ต้องการจะศึกษาตลอดจน วัตถุประสงค์คำถามการวิจัยและสมมติฐาน

1.2 หัวข้อปัญหาการวิจัย มีความชัดเจนและรัดกุม

1.3 ระบุแนวทางการศึกษาไว้อย่างชัดเจน

1.4 บอกขอบเขตของการศึกษา ในประเด็นต่อไปนี้ ด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะตัวแปรตามไว้อย่างชัดเจน โดยพิจารณาในรายละเอียด ดังนี้

1.4.1 ประชากรที่จะศึกษา ระบุ ช่วงเวลา ในการศึกษาให้ชัดเจน

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษาควรระบุให้ชัดเจนถึงตัวแปรต้นและตัวแปรตามและควรระบุความสัมพันธ์ของตัวแปร

1.4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษามีความครอบคลุมมากน้อยเพียงใด

1.5 เน้นประเด็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้โดยใช้วิธีการวิจัยหรือไม่

1.6 หัวข้อวิจัยควรจะเป็นหัวข้อที่กระตุ้นหรือจูงใจผู้อ่านให้สนใจหรือไม่

2. ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

การบอกให้ผู้อ่านทราบว่า เพราะเหตุใดผู้วิจัยจึงต้องทำวิจัยในเรื่องนี้ เรื่องดังกล่าวมีความสำคัญอย่างไร เมื่อการวิจัยสิ้นสุดลงแล้วจะนำการวิจัยไปใช้ได้อย่างไรในการ ประเมินงานวิจัยจึงควรพิจารณาในสิ่งเหล่านี้

2.1 ความชัดเจนของการนำเสนอความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

2.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของสภาพปัจจุบันของปัญหาการวิจัยกับความคาดหวังที่ควรจะเป็น

2.3 ระบุความชัดเจนของปัญหาที่ศึกษาเกี่ยวกับการเสนอแนวคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นควรศึกษาเพราะเหตุใดและจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไร

2.4 การระบุให้เห็นถึงความสำคัญของตัวแปรที่นำมาศึกษา โดยอ้างอิงหลักการและทฤษฎีที่มีความน่าเชื่อถือ

2.5 ความสอดคล้องการนำเสนอปัญหามีการเชื่อมโยงตามลำดับของการเขียนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงแรงจูงใจที่ทำให้ผู้วิจัยเลือกมาดำเนินการวิจัย

2.6 ความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัยที่ศึกษา

2.7 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา

2.8 สำคัญพอในการที่จะดำเนินการวิจัย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

การบ่งบอกให้รู้ว่าผู้วิจัยจะดำเนินการวิจัยในรูปแบบใด เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยได้เห็นภาพรวมของการวิจัย การเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยควรคำนึงถึงประเด็น ดังต่อไปนี้

3.1 ระบุความชัดเจนของวิธีการในการศึกษา

3.2 เน้นวัตถุประสงค์ที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

3.3 การใช้ภาษาในการเขียนที่อ่านเข้าใจง่ายและชัดเจน

4. สมมติฐานการวิจัย

การคาดคะเนคำตอบของผู้วิจัยที่มีความเป็นไปได้ โดยยึดตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และต้องคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

4.1 สามารถอธิบายหรือตอบคำถามต่อปัญหาที่วิจัยได้ครบถ้วนหรือไม่

4.2 สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการและข้อเท็จจริง

4.3 สามารถทำการทดสอบได้

4.4 ตั้งขึ้นโดยอาศัยหลักของเหตุและผลตามทฤษฎี

4.5 มีความชัดเจนและชี้เฉพาะ

5. ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดความกว้างในการดำเนินการวิจัย ประเด็นที่ควรพิจารณา สำหรับการเขียนขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วยประเด็น ดังต่อไปนี้

5.1 ระบุคุณลักษณะประชากรและจำนวนประชากรในปีที่ศึกษา ในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัดให้ระบุคุณลักษณะประชากร

5.2 ระบุตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวแปร

5.3 การระบุเนื้อหาสมเหตุสมผลและครอบคลุมเพียงพอกับปัญหาการวิจัย

5.4 ระบุระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

5.5 มีความเหมาะสมกับปัญหาการวิจัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การให้ความหมายคำหรือตัวแปรทุกคำ ทุกตัวแปรที่สามารถตีความได้หลายแง่มุม ผู้วิจัยต้องกำหนดความหมายที่เฉพาะเจาะจงให้ชัดเจนและเป็นที่เข้าใจตรงกัน โดยคำนึงถึงประเด็น ดังต่อไปนี้

6.1 ครอบคลุมและชัดเจน

6.2 การนิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการถูกต้องและสามารถที่จะสังเกตหรือวัดได้จริง

6.3 มีเหตุผลและหลักฐานที่อ้างอิงเชื่อถือได้

6.4 พยายามหลีกเลี่ยงศัพท์เทคนิค

6.5 มีความคงเส้นคงวาของการใช้คำศัพท์ที่นิยามไว้

6.6 มีเหตุผลและหลักฐานทางวิชาการสนับสนุนอย่างเพียงพอ

7. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่ใช้สำหรับการดำเนินการวิจัย โดยควรคำนึงถึงประเด็น ดังต่อไปนี้

7.1 ความครบถ้วนของการเสนอแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอได้ครอบคลุมระเบียบวิธีการวิจัย ได้แก่ วิธีการวิจัย การสุ่มตัวอย่าง การตั้งสมมติฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการวิจัย

7.3 นำเสนอในลักษณะของการนำทฤษฎี หรือข้อมูลต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงกับปัญหาเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน

7.4 การจัดหมวดหมู่ในการนำเสนอให้เห็นความเกี่ยวข้องสอดคล้องและเห็นความขัดแย้งโดยมีตัวแปรที่ศึกษาเป็นหลัก

7.5 งานวิจัยต่างๆ ที่นำมาถ่วงน้ำหนักได้มีการประเมินตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง วิธีการศึกษา และการสรุปผล

7.6 มีการสรุปผลการศึกษาในแต่ละตอนได้อย่างชัดเจน

7.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำเสนอสามารถตอบปัญหาการวิจัยและเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยและสร้างสมมติฐานได้

7.8 เอกสารและงานวิจัยที่นำมาอ้างอิง ไม่ควรเกิน 10 ปี

8. การออกแบบการวิจัย

ผู้วิจัย ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบการวิจัย 3 ส่วน ได้แก่

8.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นการกำหนดสิ่งที่จะศึกษาประกอบด้วยประเด็นต่อไปนี้

8.1.1 ความชัดเจนของการกำหนดขอบข่ายของประชากรที่จะศึกษา

8.1.2 การระบุวิธีการได้มาซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างและจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

8.1.3 การระบุวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

8.1.4 ความเหมาะสมและสอดคล้องระหว่างปัญหาการวิจัยกับลักษณะของประชากรที่ศึกษา

8.2 เครื่องมือการวิจัย เป็นการนำเครื่องมือการวิจัยไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีประเด็นพิจารณา ดังนี้

8.2.1 ความเหมาะสมของเครื่องมือที่นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เหมาะกับเรื่องที่วิจัยหรือไม่

8.2.2 ความมีคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ ในด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

8.2.3 ความชัดเจนในการให้คะแนนและการแปลความหมายคะแนนของเครื่องมือ

8.2.4 เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง หรือดัดแปลงมาจากของผู้อื่น ในกรณีที่ดัดแปลงมาจากของผู้อื่น หรือดัดแปลงจากเครื่องมือที่ใช้ในประเทศ ได้มีการตรวจสอบคุณภาพใหม่หรือได้พิจารณาความเหมาะสมใหม่ ในด้านระดับความรู้หรืออายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาหรือไม่

8.2.5 ความชัดเจนในการดำเนินการสร้างเครื่องมือของผู้วิจัยหรือในกรณีที่ยืมเครื่องมือมาจากผู้อื่นได้มีการพิจารณาความเหมาะสมหรือไม่

8.2.6 การตรวจสอบความเที่ยงตรงและการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ใช้วิธีการที่เหมาะสมกับชนิดของเครื่องมือ นั้นๆ หรือไม่ และวิธีการอธิบายเป็นขั้นตอนและมีความชัดเจนเพียงพอ และควรมีการอธิบายการหาคุณภาพของเครื่องมือในทุก ๆ ด้าน

8.2.7 ความกระชับชัดเจนของคำชี้แจงและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความเข้าใจตรงกันหรือไม่

8.2.8 ความครอบคลุมของเนื้อหา

8.2.9 การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาในคำถามมีความชัดเจน รัดกุม และเหมาะสมกับระดับของผู้ตอบหรือไม่

8.2.10 ความเป็นปรนัยของข้อคำถาม

8.2.11 การเรียงลำดับข้อคำถาม ได้เรียงลำดับในลักษณะที่จะกระตุ้นหรือเร้าใจให้ผู้ตอบเกิดความสนใจในการตอบหรือไม่ เช่น เรียงจากคำถามง่ายๆ ไปหาคำถามยาก ๆ หรือเรียงจากคำถามทั่วไปกว้างๆ ไปสู่คำถามที่แคบเจาะจงและลึกลับ

8.2.12 วิธีการตอบง่ายและสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลเพียงพอ ความสะดวกของวิธีตอบและการวิเคราะห์ข้อมูลมีมากน้อยเพียงใด

8.3 การรวบรวมข้อมูล ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย

8.3.1 การกำหนดวิธีการในการรวบรวมข้อมูลและจัดแยกประเภทข้อมูลไว้ตั้งแต่เริ่มทำการศึกษาหรือไม่

8.3.2 การจัดแยกประเภทข้อมูลง่ายและสะดวกต่อการที่จะนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

8.3.3 ความเป็นปรนัยในการรวบรวมข้อมูล การรวบรวมข้อมูลและการบันทึกข้อมูลกระทำอย่างมีระบบและเป็นปรนัยหรือไม่

- 8.3.4 การตรวจสอบกระบวนการได้มาของข้อมูลและแหล่งข้อมูล
- 8.3.5 การตรวจสอบความอคติ ความเชื่อถือตรงและความรอบคอบของผู้รวบรวมข้อมูลหรือไม่
- 8.3.6 ผู้วิจัยได้ระบุข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดในการรวบรวมข้อมูลหรือไม่
- 9. การวิเคราะห์ข้อมูล ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย
 - 9.1 ความพอเพียงของจำนวนข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์
 - 9.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
 - 9.3 การวิเคราะห์ข้อมูลได้กระทำอย่างมีความเป็นปรนัย และปราศจากอคติของผู้ทำการวิเคราะห์หรือไม่เพียงใด
 - 9.4 ผู้วิจัยได้ละเอียดข้อมูลหรือละทิ้งข้อมูลที่จะให้ผลไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่
 - 9.5 ลักษณะการสรุปผลอยู่ในขอบเขตของข้อมูลที่ได้มาหรือไม่
- 10. การนำเสนอข้อมูล ผลวิเคราะห์ และการแปลความหมาย ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย
 - 10.1 ความหลากหลายของรูปแบบในการนำเสนอ มีการนำเสนอข้อมูลด้วยกราฟ แผนภูมิ ตาราง หรือภาพ เพื่อให้การอ่านผลวิเคราะห์ เข้าใจง่ายหรือไม่ และมีความเหมาะสมเพียงใด
 - 10.2 การสร้างแผนภูมิ กราฟ และตารางเป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือไม่ ความถูกต้องสอดคล้องของการใช้สัญลักษณ์เกี่ยวกับเส้นต่างๆ ในแผนภูมิ กราฟ กับผลวิเคราะห์ที่ได้
 - 10.3 ความชัดเจนและถูกต้องของข้อความที่ใช้อธิบาย แผนภูมิ กราฟ และตาราง มีความชัดเจนและถูกต้องสอดคล้องกับผลวิเคราะห์ที่ได้หรือไม่เพียงใด
 - 10.4 ความถูกต้องของการให้ความหมายของสัญลักษณ์ของค่าสถิติต่าง ๆ ในตาราง
 - 10.5 การแสดงระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าสถิติที่วิเคราะห์ได้ในตาราง
 - 10.6 การแปลความหมายผลวิเคราะห์สอดคล้องกับวิธีการทางสถิติที่ใช้
- 11. การสรุปผลการวิจัย ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย

11.1 สรุปผลสอดคล้องกับปัญหาหรือไม่

11.2 ความชัดเจนและชี้เฉพาะมากน้อยเพียงใด

11.3 เป็นไปตามผลวิเคราะห์ข้อมูลหรือไม่

11.4 ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมที่จะแสดงถึงขอบเขตจำกัดของประชากรที่ศึกษา

11.5 ลักษณะการสรุปผลได้กล่าวถึงข้อจำกัดต่างๆ ในการที่จะอ้างอิงเพื่อ

นำไปใช้

11.6 ความชัดเจนของการสรุปผลได้เขียนในลักษณะเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้หรือไม่

12. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย

12.1 การอภิปรายผลเป็นไปตามหลักฐานของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

12.2 ข้อความที่ใช้ในการอภิปรายนั้น เขียนขึ้นโดยอาศัยหลักฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอไว้ในตอนต้น และอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัยตลอดจนข้อสังเกตที่ได้ระหว่างการทําวิจัย เป็นหลักในการอภิปรายผลหรือไม่

12.3 หลักฐานและเหตุผลที่นำมาใช้อ้างอิงสมเหตุสมผลทันสมัยและเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ศึกษาหรือไม่

12.4 การอภิปรายถึงองค์ประกอบที่มีได้ควบคุมที่อาจส่งผลต่อการวิจัยหรือไม่

12.5 มีการอภิปรายถึงข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนบางประการที่ผู้วิจัยพบระหว่างการวิจัยที่จะส่งผลต่อผลการวิจัยหรือไม่

12.6 การเรียงลำดับขั้นตอนของการอภิปราย ผลหรือข้อค้นพบที่ได้เป็นขั้นตอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือสมมติฐานการวิจัยหรือไม่

12.7 การเสนอแนะเกี่ยวกับการทําวิจัยปัญหานั้นต่อไปในประเด็นต่าง ๆ หรือการศึกษาปัญหาอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงหรือไม่

13. บทคัดย่อ ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย

13.1 ความครบถ้วนของสิ่งสำคัญที่ควรมีในบทคัดย่อ

13.2 การเขียนบทคัดย่อได้กล่าวถึงสิ่งสำคัญต่าง ๆ อย่างครบถ้วนหรือไม่
คือ มีการกล่าวถึงข้อความที่เป็นปัญหา จุดมุ่งหมายของการศึกษา สมมติฐาน กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อค้นพบที่ได้

13.3 รูปแบบและวิธีการเขียนบทคัดย่อถูกต้องตามที่สถาบันหรือหน่วยงาน กำหนดหรือไม่

13.4 ภาษาที่ใช้ชัดเจนและรัดกุมหรือไม่

14. บรรณานุกรมและภาคผนวก ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย

14.1 ถูกต้องตามแบบที่หน่วยงานกำหนด

14.2 การเขียนบรรณานุกรม มีความถูกต้องในเรื่องการสะกดคำ การเว้นวรรคตอนและเครื่องหมายวรรคตอน

14.3 ข้อมูลที่นำเสนอไว้ในภาคผนวกมีความเหมาะสม

14.4 ข้อมูลที่นำเสนอในภาคผนวกได้จัดหมวดหมู่เป็นกลุ่มภายใต้หัวเรื่องอย่างเหมาะสมและถูกต้องหรือไม่

15. รูปแบบและแนวการเขียนรายงาน ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย

15.1 ความถูกต้องของรูปแบบการเขียนรายงาน

15.2 ความถูกต้องของการจัดเรียงลำดับเนื้อหาตามที่หน่วยงานกำหนด

15.3 ความสมเหตุสมผลของการเรียงข้อความต่างๆ

15.4 ภาษาที่ใช้เขียนมีความกะทัดรัด ชัดเจน และเข้าใจง่าย

15.5 ความคงที่ของการใช้คำ และภาษาในรายงานที่เสนอต้นเสมอปลาย

15.6 ความถูกต้องของการเว้นวรรคตอนและตัวสะกดการันต์

15.7 ความถูกต้องเหมาะสมและชัดเจนของ การนำเสนอแผนภูมิ กราฟ ตาราง ภาคผนวก และการตั้งชื่อหัวข้อย่อย ๆ

15.8 การเขียนบรรณานุกรมมีความถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

15.9 รายงานการวิจัยได้อธิบายและตอบคำถามต่อปัญหาที่ตั้งไว้ในตอนต้น
ได้

การประเมินงานวิจัยเชิงบรรยาย

ข้อพิจารณาสำหรับการประเมินรูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของรูปแบบการวิจัยและความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย
2. ลักษณะของปัญหาเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน
3. กลุ่มตัวอย่างมีขนาดเพียงพอ
4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. ความชัดเจนของการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลและความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่รวบรวมมา
6. ลักษณะของข้อมูลเน้นเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณและสอดคล้องกับปัญหาการวิจัยหรือวัตถุประสงค์การวิจัย

การประเมินงานวิจัยเชิงทดลอง

ข้อพิจารณาสำหรับการประเมินรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมและความชัดเจนของแผนการทดลอง การครอบคลุมตัวแปรแทรกซ้อนได้เหมาะสม
2. ตัวแปรทดสอบ (Treatment) ส่งผลต่อตัวแปรตามจริงและมีความเที่ยงตรงภายในและความเที่ยงตรงภายนอก
3. เป็นการทดลองที่แท้จริงหรือเป็นการทดลองเพียงแค่การสังเกต
4. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ให้เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการสุ่มให้เท่ากัน
5. มีการแยกตัวอย่างในกลุ่มทดลองออกเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา
6. เลือกใช้สถิติได้เหมาะสม
7. กำหนดระดับนัยสำคัญไว้ล่วงหน้าก่อนเริ่มทำวิจัย

การประเมินงานวิจัยเชิงคุณภาพ

การประเมินงานวิจัยเชิงคุณภาพมีความแตกต่างกับการวิจัยเชิงบรรยายและการวิจัยเชิงทดลอง ดังที่ รัตน์ บัสนันท์ (2556, น. 272-273 อ้างถึง Seale, Gobo, Gubrium and Silverman, 2004, pp.1-11) ได้เสนอแนะไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินประเด็นทั่วไป ประเด็นการพิจารณา ประกอบด้วย ประเด็น ดังนี้

- 1.1 วัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับบริบทความเป็นมา
- 1.2 อธิบายเหตุผลแบบแผนการวิจัย
- 1.3 ผู้วิจัยมีมุมมองในการกำหนดประเด็นการศึกษา
- 1.4 มีการดำเนินการวิจัยที่แสดงถึงการนำกรอบแนวคิดทฤษฎีมาใช้
- 1.5 รายงานการวิจัยสามารถทำให้เข้าใจบริบทการวิจัยและทำให้เข้าใจ

คุณค่า น่าเชื่อถือ มีความลุ่มลึก หลากหลายแง่มุม

- 1.6 มีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบูรณาการ
- 1.7 มีการสรุปข้อมูลบนฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- 1.8 รายงานผลการวิจัยชี้ประโยชน์เฉพาะสำหรับบางกลุ่มและตัดสินผล

ปรากฏการณ์ตามแนวคิดของนักวิจัยและชี้มุมมองใหม่ๆ

2. การประเมินประเด็นเฉพาะ ประกอบด้วย ประเด็นการพิจารณา ดังนี้

- 2.1 การอธิบายความสัมพันธ์วิธีการวิจัยกับความรู้ที่ได้รับ
- 2.2 แสดงเหตุผลที่ชัดเจนของการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
- 2.3 เหตุผลในการเลือกสนามการวิจัยหรือแหล่งข้อมูลกลุ่มศึกษาที่มี

ลักษณะสุดโต่ง

- 2.4 อธิบายการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.5 อธิบายการใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2.6 การแยกแยะระหว่างการบรรยายปรากฏการณ์และการตีความ

ปรากฏการณ์

- 2.7 ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย

2.8 ชี้นำผลการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และเสนอแนะประเด็นที่ยังเป็นปัญหา

การประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อตัดสินว่านวัตกรรมหรือวิธีการเทคนิคที่ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนนำมาใช้สามารถที่จะแก้ปัญหาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาหรือไม่ หรือสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่นั้น กิตติพร ปัญญาภิบาล (2549, น. 156-157) ได้เสนอแนะการประเมินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไว้ ดังนี้

1. ประเมินจากการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวังหรือไม่
2. ประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และตระหนักถึงความสำคัญของการเกิดปัญหาหรือไม่
3. ประเมินจากประโยชน์ที่ได้รับสืบเนื่องจากการวิจัย ได้แก่ สิ่งสนับสนุนที่ใช้ในระหว่างดำเนินการวิจัยมีความเหมาะสมหรือไม่
4. ประเมินจากความถูกต้องและประสิทธิผล

การเผยแพร่ผลการวิจัย

การเผยแพร่ผลการดำเนินงานวิจัยเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการขยายองค์ความรู้ที่เป็นข้อค้นพบจากการดำเนินการวิจัยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำผล การดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่ง ผ่องพรรณ ตรีมงคล (2544, น. 219-233) สุวิมล ว่องวานิช (2550, น. 72) และฉัตรสุนัน พงศ์ภิบาล (2553, น. 237) ได้เสนอแนะรูปแบบการเผยแพร่ผลงานวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การเผยแพร่งานวิจัยฉบับย่อ

การเขียนสรุปรายงานการวิจัยให้สั้นลงเพื่อความสะดวกสำหรับผู้ที่ไม่มีเวลา ใน การศึกษารายงานการวิจัยมากนักหรือต้องการนำผลการวิจัยไปใช้โดยเร่งด่วน หรืออาจจะเรียกว่า บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ผ่องพรรณ ตรีมงคล (2543, น. 220) เสนอว่า การ

เขียนรายงานการวิจัยฉบับย่อ เขียนให้คล้ายฉบับเต็ม แต่เขียนสรุปให้สั้นมีความยาวประมาณ 15-20 หน้า

2. การเผยแพร่รายงานการวิจัยในรูปของบทความ

การนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะของบทความลงในวารสารทางวิชาการ ผู้วิจัยที่สนใจจะเผยแพร่ผลการดำเนินงานวิจัยสามารถศึกษารายละเอียดหรือข้อบังคับของการส่งบทความได้จากหน่วยทางการศึกษาและมหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีข้อกำหนดและแบบฟอร์มที่ชัดเจนไว้ให้ผู้วิจัยสามารถดาวน์โหลดได้

3. การเผยแพร่งานวิจัยโดยการนำเสนอในที่ประชุม

การนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุม เป็นลักษณะการเผยแพร่ผลการวิจัยที่ต้องสั้นกระชับและชัดเจน ผู้วิจัยต้องเตรียมตัวในเรื่องของการตอบคำถามการวิจัยในกรณี ที่ผู้เข้าร่วมประชุมสงสัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องเตรียมตัวในเรื่องการพูดที่ต้องสามารถอธิบายให้ผู้สนใจเข้าใจให้ได้ และอาจจะต้องซักซ้อม การพูดในกรณีของการนำเสนอบนเวทีในลักษณะของการบรรยายเพื่อควบคุมเวลาให้เป็นไปตามที่หน่วยงานกำหนด นอกจากนี้ ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2544, น. 231) ยังได้กล่าวถึงลักษณะการนำเสนอผลการวิจัยเอาไว้ดังนี้

3.1 การนำเสนอโดยการบรรยาย เป็นการนำเสนอเดี่ยวบนเวทีที่ผู้จัดงานจัดไว้ให้ การนำเสนอผลการวิจัยโดยการบรรยายบนเวที ผู้วิจัยต้องมีเทคนิคในการนำเสนอที่น่าสนใจ ดังที่ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2559, น. 330 - 331) เสนอแนะไว้ สรุปได้ดังนี้

3.1.1 การเตรียมตัวก่อนการนำเสนอ ผู้วิจัยที่จะนำเสนอผลการวิจัยต้องมีการเตรียมตัวเพื่อให้การนำเสนอผลงานเป็นที่น่าสนใจและลดความตื่นเต้นของผู้วิจัย สิ่งที่ต้องเตรียม ได้แก่ ข้อมูลผู้ฟัง จำนวนผู้ฟัง ข้อมูลสถานที่ประชุม

3.1.2 การเตรียมเนื้อหา โดยปกติจะนำเสนอได้ไม่เกิน 20 นาที ดังนั้น ผู้วิจัยจึงควรเตรียมเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ

3.1.3 การเตรียมสื่อที่สวยงาม ให้ดึงดูดความสนใจ

3.1.4 การเตรียมตัว ด้านการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย เตรียมตัวซ้อมการนำเสนอเนื้อหา

3.1.5 ผู้วิจัยต้องไปถึงสถานที่จัดประชุม ก่อนนำเสนอเพื่อเตรียมตรวจสอบสัญญาณเครือข่ายในกรณีที่ส่งสื่อการนำเสนอทางออนไลน์ หรือตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ที่ผู้จัดประชุมเตรียมไว้ให้และทดลองใช้สื่อที่จะนำเสนอเล็กน้อย

3.1.6 เมื่อได้เวลานำเสนอควรมีบุคลิกที่สง่างาม กล่าวทักทายผู้ฟัง นำเสนอเนื้อหาตามลำดับ สบตาผู้ฟังอย่างทั่วถึงจนแนะนำเสนอ ควรเหลือเวลาในการนำเสนอประมาณ 5 นาที เพื่อเปิดโอกาสให้มีการซักถาม

3.1.7 สิ้นสุดการนำเสนอควรกล่าวขอบคุณผู้ฟัง

3.2 การนำเสนอโดยการอภิปราย จะมีผู้วิจัยนำเสนอมากกว่า 1 คน ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะของชุดโครงการ และมีผู้ดำเนินการอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปขององค์ความรู้ร่วมกัน

3.3 การนำเสนอโดยการจัดแสดงในรูปแบบโปสเตอร์ แผ่นพับ เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาได้อย่างสะดวก

4. การเผยแพร่รายงานการวิจัยฉบับเต็ม

การเขียนรายงานการวิจัยจะไม่เหมือนการเขียนรายงานทั่ว ๆ ไป ในการวิจัยแต่ละกระบวนการขั้นหรือรูปแบบการวิจัยอาจมีความแตกต่างกันเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม การเผยแพร่รายงานการวิจัยฉบับเต็มควรยึดตามรูปแบบที่หน่วยงานกำหนดอย่างเคร่งครัด

สรุปท้ายบท

การเขียนรายงานการวิจัย เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินงานวิจัยและเป็นรูปแบบหนึ่งในการเผยแพร่ผลที่ได้จากการดำเนินงานวิจัยให้ผู้อื่นได้รับทราบ ดังนั้นในการเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยจึงต้องจัดรูปแบบในการเขียนรายงานตามที่หน่วยงานได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เนื่องจากรายงานการวิจัยมีความสำคัญในแง่การเผยแพร่ในสิ่งที่ค้นพบ เป็นการสื่อสารให้ผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้า การขยายองค์ความรู้ให้กว้างไปเรื่อย ๆ โดยหลักในการเขียนรายงาน คือ ความถูกต้อง ความเน้นระบบของรูปแบบการพิมพ์ ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ ความคงเส้นคงวาและความถูกต้องของการใช้ภาษา ความเป็นเอกภาพ ความครบถ้วนสมบูรณ์ ความเชื่อมโยงของเนื้อหาแต่ละตอน ความตรงประเด็น ความมีเหตุผล ในเรื่องของการประเมินงานวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ต้องมีความเหมาะสมของ การเลือกรูปแบบการวิจัยและความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย

ปัญหาเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอ มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ความชัดเจนของการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลและความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่รวบรวมมา ส่วนการประเมินงานวิจัยเชิงคุณภาพ ต้องพิจารณาว่าวัตถุประสงค์การวิจัยสอดคล้องกับบริบทความเป็นมา ระบุแบบแผนการวิจัย แสดงการนำกรอบแนวคิดทฤษฎีมาใช้ นอกจากนั้นรายงานการวิจัยต้องทำให้เข้าใจบริบทการวิจัยและทำให้เข้าใจคุณค่าที่น่าเชื่อถือ มีความลุ่มลึก หลากหลายแง่มุม วิเคราะห์ข้อมูลแบบบูรณาการ มีการสรุปข้อมูลบนฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รายงานผลการวิจัยควรชี้ประโยชน์เฉพาะสำหรับบางกลุ่ม และตัดสินผลปรากฏการณ์ตามแนวคิดของนักวิจัย ชี้มุมมองใหม่ๆ สำหรับการประเมินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ต้องประเมินจากการเรียนรู้ของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนว่าเป็นลักษณะการเรียนรู้ระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพร ปัญญาภิญโญผล. (2549). *วิจัยเชิงปฏิบัติการ : แนวทางสำหรับครู*. เชียงใหม่: นันทพันธ์พรินติ้ง.
- ฉัตรสุมน พฤติภิญโญ. (2553). *หลักการวิจัยทางสังคม*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2559). *ระเบียบวิธีวิจัยทางหลักสูตรและการสอน (Research Methodology in Curriculum and Instruction)*. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิสนุ พองศรี. (2550). *วิจัยชั้นเรียนหลักการและเทคนิคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2556). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิกร ตัณฑวุฑโฒ. (2550). *การเขียนรายงานการวิจัย : เทคนิคการทำวิจัยในสถานศึกษาอย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนทรา โตบัว. (2554). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เรียนรู้สู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2543). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.